

ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЛАНДШАФТОЗНАВЧИХ ПРАКТИК

В статті відображено організацію навчальних професійно-орієнтованих практик на прикладі ландшафтного складника. Зокрема, відмічена структура і послідовність проведення практичного навчання в межах м. Київ та поблизу с. Чорна Тиса. Вказані очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності студентів як визначальні категорії компетентнісного підходу. Проаналізовані ключові та предметні географічні компетентності.

Ключові слова: ландшафтознавча практика, компетентнісний підхід, ключові географічні компетентності, предметні географічні компетентності, рівень географічної навченості студентів.

Вступ. На географічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка у літній період проводяться навчальні професійно-орієнтовані практики для студентів другого курсу спеціальності «Географія» освітньої програми «Природнича географія». Вони виступають важливою складовою підготовки фахівців й дають можливість виробити необхідні уміння й навички для розв'язання завдань географічного змісту. Як зазначається у [4, 8], компетентнісний підхід підкреслює діяльнісний складник результатів освіти, визначає рівень навченості учнів та студентів, який ідентифікує володіння ними емпіричними і теоретичними знаннями, уміннями і навичками, досвідом їхньої реалізації. Виходячи з цього, важливо відмітити структуру й особливості проведення практичного навчання на прикладі його ландшафтно складової.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті виступає організація проведення ландшафтознавчих практик на основі компетентнісного підходу, у т.ч. відображення очікуваних результатів навчання студентів у формі вироблених ключових та предметних географічних компетентностей як визначальних

категорій такого підходу.

Матеріали та методи досліджень. Для побудови освітнього процесу були використані методичні рекомендації з ландшафтознавчої практики для студентів географічного факультету (В.Г. Потапенко) [6], навчальний посібник «Ландшафтознавство» (М.Д. Гродзинський, О.В. Савицька) [3], навчально-методичний посібник із професійно орієнтованої практики «Рахівський район: природа, населення, господарство» (Я.Б. Олійник, С.П. Запотоцький, Ю.С. Брайчевський, О.О. Галаган, І.О. Діброва, О.О. Комлев, О.В. Ковтонюк, Н.П. Корогода, В.М. Матвієнко, В.Ф. Пасько, Є.М. Цвєлих) [7], колективна монографія «Дидактика географії» (В.М. Самойленко, О.М. Топузов, Л.П. Вішнікіна, О.Ф. Надтока, І.О. Діброва) [4, 8], понятійно-термінологічний словник «Навчання географії» (В.М. Самойленко, Я.Б. Олійник, Л.П. Вішнікіна, І.О. Діброва) [5, 9] та електронні ресурси, зокрема [10].

Серед задіяних педагогічних наукових методів дослідження експериментально-емпіричного рівня варто вказати дидактично-географічне спостереження та дидактично-географічну бесіду. Для проведення практичних занять залучено вихідний теоретичний базис, описовий, зіставно-порівняльний, картографічний методи вивчення, застосовано класифікацію ландшафтних комплексів.

Аналіз останніх публікацій, присвячених даній тематиці.

Загалом розкриттям науково-теоретичних і науково-методичних засад компетентнісного навчання займалися такі вчені, як Р. Барнет, В. Краєвський, І. Зімня, Л. Іванова, В. Болотов, В. Вестера, А. Дахін, А. Маркова, О. Пометун, О. Овчарук, Б. Оскарссон, Г. Селевко, Н. Хомський, А. Хуторський, Дж. Равен, Р. Уйат, В. Хутмахер тощо.

Великий внесок щодо впровадження компетентнісного підходу у географію зробили І. Барінова, В. Максаковський, І. Душина, Г. Уварова, Л. Зеленська, Т. Гільберг, Д. Фінаров, О. Тімець, В. Яценко та ін. Н. Муніч було видано методичний посібник «Методика викладання у вищій школі» (2015 р.).

Важливу роль зіграли спільні наробки працівників Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка та Інституту педагогіки НАПН України. Так у 2014 році вийшли друком вже згадані монографія «Дидактика географії» й понятійно-термінологічний словник «Навчання географії».

У 2016 році видано також згаданий навчально-методичний посібник «Рахівський район: природа, населення, господарство» для студентів другого курсу географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка напряму підготовки «Географія».

Методичні інновації вказаних праць були враховані при розробці програм з навчальних професійно-орієнтованих практик, зокрема ландшафтознавчих.

Виклад основного матеріалу. Як зазначалося на початку статті, студенти другого курсу спеціальності «Географія» освітньої програми «Природнича географія» проходять у літній період навчальні професійно-орієнтовані практики, в яких обов'язково наявна ландшафтна складова. Вони проводяться на об'єктах м. Київ та його околицях й поблизу с. Чорна Тиса (Рахівський район Закарпатської області).

Метою проведення практичного навчання є закріплення набутих знань з курсу «Ландшафтознавство» та застосування вироблених вмій і навичок у польових умовах. Серед його завдань (навчальних цілей) виступає дослідження ландшафтних комплексів різного генезису і рангу, їх антропогенної модифікації та екологічного стану з урахуванням шляхів покращання такого стану.

Структура навчальних професійно-орієнтованих практик включає перелік заходів, які вказані в табл. 1. До них відносяться: інструктажі з техніки безпеки та охорони праці, вступні лекції, ознайомлення з місцями проведення практик, проведення практичних занять, підготовка звітних робіт до захисту та складання заліків. Відповідно до кожного виду роботи подана кількість неаудиторних годин та кількість днів практичного навчання. Мінімальна кількість годин на виконання запланованих заходів становить 2 год. (час проведення однієї пари), а мінімальна кількість днів – 0,5 днів.

1. Організація проведення кївської навчальної професійно-орієнтованої практики

Перший тиждень:

На першому етапі практики проводиться інструктаж з техніки безпеки та охорони праці, а також узагальнення і систематизація знань з курсу «Ландшафтознавство» у формі вступної лекції. У ній вказується мета практичного навчання та головні завдання,

Види робіт з ландшафтознавчих практик

№ п/п	Найменування заходів	київська практика		карпатська практика	
		години	дні	години	дні
1.	Інструктаж з техніки безпеки та охорони праці	2	0,5	2	0,5
2.	Вступна лекція	2	0,5	2	0,5
3.	Ознайомлення з місцями проведення практики	2	0,5	2	0,5
4.	Проведення практичних занять	48	11	138	17
5.	Підготовка звітних робіт до захисту	4	1	4	1
6.	Складання заліку	2	0,5	2	0,5
Всього за навчальним планом		60	14	150	20

методи дослідження, відмічаються важливі теоретичні положення, які заносяться до першого розділу звіту *«Вихідні положення»*. Далі студенти вивчають природну основу міста за наступною послідовністю:

- геологічна будова і рельєф;
- кліматичні умови;
- водні об'єкти (поверхневі та підземні);
- ґрунтово-рослинний покрив;
- ландшафтні комплекси.

При цьому беруться до уваги відомості щодо компонентів навколишнього середовища, проводиться вивчення ландшафтних комплексів (заплавних, терасових, яружно-балкових, плакорних тощо), наявних в межах населеного пункту, фіксується міра їхнього перетворення. Зібраний матеріал використовується для написання другого розділу звіту *«Природні компоненти й комплекси міста та їх антропогенна модифікація»* (до вказаного розділу обов'язково зазначаються пункти й підпункти).

Для проведення даного виду роботи застосовуються

наступні методи дослідження: аналіз теоретичних положень, картографічний метод, опис природних процесів і явищ, що протікають в ландшафтних комплексах, зіставлення й порівняння міських ландшафтів, їх класифікація.

Другий тиждень:

На другому етапі практики студенти вивчають антропогенні комплекси міста різного функціонального призначення:

- житлові масиви;
- промислові зони та комунально-складські бази;
- водогосподарські території;
- транспортну інфраструктуру;
- рекреаційні та природоохоронні зони.

Аналіз вказаних ландшафтів відмічає будову, особливості функціонування, вплив на довкілля й наслідки такого впливу для населення. Зібраний матеріал покладений в основу написання третього розділу звіту *«Антропогенні ландшафти міста та їх вплив на довкілля і населення»* (до вказаного розділу обов'язково зазначаються пункти й підпункти).

При цьому повинна мати місце й екологічна складова, яка відображає екоситуацію м. Київ у цілому та зазначає способи її покращання. На основі такої складової формується четвертий розділ звітної роботи *«Екологічна ситуація міста та шляхи її оптимізації»*.

Для проведення даного виду роботи застосовуються наступні методи дослідження: аналіз теоретичних положень, картографічний метод, опис суспільних процесів і явищ, зіставлення й порівняння ландшафтів різного функціонального призначення, типізація антропогенних систем.

Примітки.

1. Звітна робота складається і подається студентами вчасно для огляду й збереження на кафедрі фізичної географії та геоєкології. Вона повинна включати титульний аркуш, зміст (перелік розділів, пунктів, підпунктів тощо з вказанням сторінок), вступ (мету й завдання практики, об'єкт, предмет, методи дослідження, вихідні матеріали), розділи (результати дослідження), висновки (підсумки дослідження), літературу (перелік використаних джерел), додатки (супровідні фотознімки, картосхеми, графіки, таблиці тощо).

2. Умови оформлення звіту наступні: орієнтовний об'єм 25-30 стор.; друкований текст Times New Roman; кегль 14; інтервал 1,5;

абзацний відступ – 1см; вирівнювання по ширині; розмір полів: верхнє, нижнє, ліве – 2 см, праве – 1,5 см; обов’язкові посилання на використані відомості, наприклад: [7, с. 45]; нумерація сторінок знизу й праворуч; таблиці і рисунки вставляються по центру й підписуються відповідно зверху та знизу жирним шрифтом; на запозичені таблиці і рисунки робляться посилання, наприклад: [15]; текст повинен бути вичитаний та не містити зайвої інформації.

Наприкінці навчання проводиться залік, на якому підбиваються підсумки. Зокрема, враховується участь студентів у польових дослідженнях, їхні уміння орієнтуватися в поняттях і термінах, пояснювати закономірності поширення природних та суспільних процесів і явищ, особливості ландшафтної організації м. Київ. Оцінювання відбувається за 100-бальною та національною шкалою (табл. 2).

Таблиця 2

Відповідності балів і оцінок

100-бальна шкала	Національна шкала
<i>90-100</i>	<i>зараховано</i>
<i>75-89</i>	
<i>60-74</i>	
<i>0-59</i>	<i>не зараховано</i>

У випадку незадовільного результату, студенти мають можливість повторно скласти залік, ретельно підготувавшись до нього.

II. Організація проведення карпатської навчальної професійно-орієнтованої практики

Перший етап:

На першому етапі практики проводиться інструктаж з техніки безпеки та охорони праці, а також узагальнення і систематизація знань з курсу «Ландшафтознавство» у формі вступної лекції. У ній вказується мета практичного навчання та головні завдання, методи дослідження, відмічаються важливі теоретичні положення, які заносяться до першого розділу звіту «*Вихідні положення*». У подальшому вивчаються заплавні й терасові ландшафтні комплекси р. Апшинець та р. Чорна Тиса на рівні фацій і урочищ, виявляються

фізико-географічні процеси і явища, що в них протікають, у т.ч. антропогенна модифікація. Як результат, пишеться другий розділ звітної роботи *«Ландшафти річкових долин»*, який обов'язково містить пункти й підпункти. Перелік занять та відповідні завдання вказані у табл. 3.

Другий етап:

На другому етапі практики проводиться огляд ландшафтних комплексів гірських хребтів. Відмічаються особливості господарювання на полонинах та міра їх антропоїзації. Як результат, пишеться третій розділ звітної роботи *«Ландшафти гірських хребтів та полонин»*, який обов'язково містить пункти й підпункти. Перелік занять та відповідні завдання вказані у табл. 4.

Третій етап:

На третьому етапі практики (тринадцятий – сімнадцятий дні проведення) вивчаються екологічні аспекти господарської діяльності людини в межах басейну р. Чорна Тиса. Визначається стан оглянутих ландшафтних комплексів терасованих днищ річкових долин, крутосхилого лісистого низькогір'я та середньогір'я (див. табл. 3-4), встановлюються способи його покращання. На основі отриманої інформації пишеться четвертий розділ звітної роботи *«Екологічний стан ландшафтів басейну р. Чорна Тиса та шляхи його оптимізації»*.

Примітка. Звітні роботи виконуються студентами вчасно. Враховуючи умови проведення практики, вони пишуться ними власноруч. При цьому повинні бути наявні титульний аркуш, зміст (перелік розділів, пунктів й підпунктів тощо з вказанням сторінок), вступ (мета й завдання практики, об'єкт, предмет, методи дослідження, вихідні матеріали), розділи (результати дослідження), висновки (підсумки дослідження), література (перелік використаних джерел), додатки (супровідні фотознімки, картосхеми, графіки, таблиці тощо).

Четвертий етап (заключний):

Проводиться підготовка (вісімнадцятий день практики) та складання заліку (дев'ятнадцятий день практики). На ньому підбиваються підсумки роботи студентів. Зокрема враховується їхня участь у польових маршрутах, вміння орієнтуватися у поняттях і термінах, пояснювати зафіксовані природні та суспільні процеси і явища, у т.ч. закономірності їх просторового поширення, особливості ландшафтної структури території вивчення.

План робіт на перший етап навчальної практики

Дні проведення	Вид заняття	Поставлені завдання
перший	Інструктаж з техніки безпеки та охорони праці. Ознайомлення з проходженням польових маршрутів	Ознайомити студентів з правилами техніки безпеки та охорони праці під час проходження ними практики на науково-навчальній базі “Ясіня” географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, у т.ч. з переліком польових маршрутів
другий	Проведення вступної лекції	Розробити зміст звітної роботи, написати вступну частину та перший розділ “Вихідні положення”
третій	Обстеження витоків, заплав й нижніх терас р. Чорна Тиса	Зібрати польовий матеріал для написання першого пункту другого розділу звіту “Ландшафти річкових долин”
четвертий	Огляд долини потічка Великий Ведмежий	Зібрати польовий матеріал для написання другого пункту другого розділу звіту “Ландшафти річкових долин”
п’ятий	Ознайомлення з р. Апшинець – правою притокою Чорної Тиси	Зібрати польовий матеріал для написання третього пункту другого розділу звіту “Ландшафти річкових долин”
шостий	Узагальнення й систематизація знань	Оформити другий розділ звітної роботи

План робіт на другий етап навчальної практики

Дні проведення	Вид заняття	Поставлені завдання
сьомий	Обстеження полонини Тагул	Зібрати польовий матеріал для написання першого пункту третього розділу звіту “Ландшафти гірських хребтів та полонин”
восьмий	Вивчення природних умов частини хребта Свидовець, зокрема вершини Котел (1770 м), у т.ч. Ворожеських озер	Зібрати польовий матеріал для написання другого пункту третього розділу звіту “Ландшафти гірських хребтів та полонин”
дев'ятий	Огляд полонини Левківець, природних умов частини Братківського (Привододільно-Горганського) хребта, зокрема вершини Братківська (1788 м)	Зібрати польовий матеріал для написання третього пункту третього розділу звіту “Ландшафти гірських хребтів та полонин”
десятий	Огляд природних умов частини Братківського (Привододільно-Горганського) хребта, зокрема вершини Руська (1677 м)	Зібрати польовий матеріал для написання четвертого пункту третього розділу звіту “Ландшафти гірських хребтів та полонин”
одинадцятий	Обстеження полонини Ріпта	Зібрати польовий матеріал для написання п'ятого пункту третього розділу звіту “Ландшафти гірських хребтів та полонин”
дванадцятий	Узагальнення й систематизація знань	Оформити третій розділ звітної роботи

Оцінювання відбувається за 100-бальною та національною шкалою (табл. 5).

Таблиця 5

Відповідності балів і оцінок

100-бальна шкала	Національна шкала
90-100	зараховано
75-89	
60-74	
0-59	не зараховано

У випадку незадовільного результату, студенти мають можливість повторно скласти залік, ретельно підготувавшись до нього (двадцятий день проведення практики).

III. Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності студентів

Навчальний процес з ландшафтознавчих практик побудований на основі компетентнісного підходу, який дає можливість застосовувати отримані та поєднані між собою знання, уміння й навички для вирішення життєво-важливих завдань та проблемних ситуацій. Його визначальними категоріями виступають ключові (загальні) та предметні (спеціальні) компетентності як результат навчання [2, с. 60].

Ключові компетентності зумовлюються концептуальними засадами вітчизняної освіти. Рівень їх сформованості визначається ступенем оволодіння основними видами діяльності, необхідними для формування соціального досвіду й набуття вмінь і навичок практичної діяльності в сучасному суспільстві [1, с. 10]. Під час проходження навчальних практик у студентів формуються ключові географічні компетентності (табл. 6).

Предметні компетентності включають три важливі складові [1, с. 10]:

- змістовий компонент (теоретичні та емпіричні знання);
- операційний компонент (уміння, навички, у т.ч. прийоми навчально-пізнавальної діяльності студентів та досвід їхнього застосування при вирішенні поставлених завдань);
- світоглядний компонент (емоційно-ціннісне ставлення до довкілля та людської діяльності у ньому, набутий досвід творчої

Формування ключових географічних компетентностей

Компетентності	Зміст	Вид навчальної роботи
Навчально-пізнавальні	Володіння способами визначення мети навчання, його планування й аналіз; рефлексія й самооцінка; наявність креативних навичок у здобуванні знань; застосування прийомів учіння у нестандартних ситуаціях	вступна лекція, практичні заняття, самостійна робота
Комунікативні	Володіння способами взаємодії з суспільним оточенням; навички роботи в колективі; здатність доповідати, вміти дискутувати та вести ділове спілкування	вступна лекція, практичні заняття, самостійна робота, підсумкове заняття (залік)
Інформаційні	Оперування отриманою під час навчання інформацією в освітній, науковій тощо сферах; користування сучасними засобами інформації; пошук, аналіз, добір необхідної інформації, її перетворення, збереження й передавання	практичні заняття, самостійна робота
Здоров'я-збережувальні	Опанування способів фізичної, духовної та емоційної саморегуляції й саморозвитку; досвід орієнтації й екологічної діяльності у довіллі; наявність загальної екологічної культури; знання способів дотримання вимог безпеки життєдіяльності у різноманітних природних і соціальних умовах; здатність піклуватися про особисте здоров'я	інструктаж з техніки безпеки та охорони праці, вступна лекція, практичні заняття, самостійна робота
Соціально-трудові	Виконання громадянських, професійних тощо обов'язків; обізнаність з екологічних та економічних питань; володіння етикою трудових та ін. відносин	вступна лекція, практичні заняття, самостійна робота
Загальнокультурні	Розуміння ролі науки у житті людства; здатність дотримуватися моральних і духовних засад	вступна лекція, практичні заняття, самостійна робота

діяльності у процесі вивчення дисциплін).

Під час проходження навчальних практик у студентів формуються предметні географічні компетентності (табл. 7).

Як показує багаторічне педагогічне спостереження, більшість студентів здатні сприймати та аналізувати отриману інформацію, робити пояснення та наводити конкретні приклади. Бесіда на підсумковому занятті (заліку) виявляє в цілому високий рівень географічної навченості учасників освітнього процесу. Зокрема, відмічається їхня спроможність до розпізнавання понять, термінів, назв, об'єктів, процесів і явищ; запам'ятовування й відтворювання географічної інформації, дефініцій, ознак об'єктів, процесів і явищ; розуміння й відтворювання причинно-наслідкових зв'язків та просторових закономірностей; володіння елементарними вміннями й навичками при роботі з компасом, курвіметром, топографічною, фізичною та тематичною картами тощо для вирішення стандартних географічних завдань; перенесення знань і вмінь при розв'язанні нестандартних завдань за самостійно розробленими алгоритмами; самостійного здобування й застосування знань та вмінь для вирішення географічних проблем.

Висновки. Дані навчальні практики націлені на закріплення набутих знань з дисципліни «Ландшафтознавство» та застосування вироблених вмінь і навичок у різних польових умовах. До їх завдань належать дослідження ландшафтів природного та антропогенного походження, оцінка екологічного стану м. Київ та його околиць, басейну р. Чорна Тиса. В процесі навчання у студентів формуються визначальні категорії компетентнісного підходу (ключові та предметні географічні компетентності), завдяки яким можливе вирішення поставлених завдань у багатьох сферах людської діяльності (науковій, освітянській, природоохоронній, містобудівній та ін.).

**Рецензент – доктор географічних наук, професор
В. М. Самойленко**

Література:

1. Вішнікіна Л.П., Діброва І.О. Компетентнісно-орієнтовані завдання з географії. *Pedagogy and Psychology*. 2015. III (32). Р. 10-13.
2. Вішнікіна Л.П., Діброва І.О. Ретроспектива розвитку

Формування предметних географічних компетентностей

Таблиця 7

Компонент	Зміст	Вид навчальної роботи
Змістовий	<p>Структура ландшафтознавчої науки та її місце в системі природничо-географічних та інших наук; поняття природного територіального комплексу (ПТК), трактування терміну “ландшафт”; класифікація ландшафтів; особливості географічного ландшафту; вертикальна (або компонентна) та горизонтальна (або морфологічна) структура ландшафтів; функціонування, динаміка та розвиток (еволюція) ландшафтів; антропогенні зміни, що відбуваються в ландшафтах, їх стійкість; методи дослідження ландшафтів (польові, стаціонарні, напівстаціонарні, дистанційні тощо); урбаністичне та гірське ландшафтознавство; ландшафтна карта України. Природні умови території проведення навчальних практик та міра їх антропізації: геолого-геоморфологічна будова, кліматичні особливості, водні об’єкти (поверхневі та підземні), ґрунтовий покрив, тваринний світ, ландшафтні комплекси</p>	<p>вступна лекція, практичні заняття, самостійна робота</p>
Операційний	<p>Використання методів дослідження при вивченні ландшафтів м.Київ та Рахівського району (басейн р. Чорна Тиса); проведення аналізу і порівняння ландшафтних комплексів; читання ландшафтних карт та ландшафтних профілів; встановлення глибини змін в ландшафтних комплексах та надання оцінки їх екологічному стану в результаті господарської діяльності людини. Проведення класифікації ландшафтів м. Київ та Рахівського району (басейн р. Чорна Тиса) за певними ознаками, районування території за диференціацією природних умов; складання ландшафтних карт і ландшафтних профілів, характеристики ландшафтних комплексів</p>	<p>практичні заняття, самостійна робота</p>
Світоглядний	<p>Географічна картина світу; емоційно-ціннісне ставлення до довкілля та людської діяльності у ньому; набутий досвід творчої діяльності у процесі вивчення географічних дисциплін</p>	<p>вступна лекція, практичні заняття, самостійна робота</p>

компетентнісної географічної освіти. *Pedagogy and Psychology*. 2016. IV (43). P. 59-62.

3. Гродзинський М.Д., Савицька О.В. Ландшафтознавство : навч. посіб. Київ, 2008. 319 с.

4. Дидактика географії: монографія / В.М. Самойленко та ін. Київ, 2014. 586 с.

5. Навчання географії / Самойленко В.М., Олійник Я.Б., Вішнікіна Л.П., Діброва І.О. Київ : Ніка-Центр, 2014. 352 с.

6. Потапенко В.Г. Методичні рекомендації з ландшафтознавчої практики для студентів географічного факультету. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2005. 34 с.

7. Рахівський район: природа, населення, господарство / за ред. Я.Б. Олійника. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2016. 254 с.

8. Самойленко В.М., Топузов О.М., Вішнікіна Л.П., Діброва І.О. Дидактика географії: монографія. Київ : Ніка-Центр, 2013. 570 с.

9. Самойленко В.М., Вішнікіна Л.П., Діброва І.О. Дефініції дидактики географії : понятійно-термінологічний словник. Київ : Ніка-Центр, 2013. 334 с.

10. Навчально-методична та наукова література. Географічний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://geo.univ.kiev.ua/uk/studentam/navchalni-materiali.htm>.

И.А. Диброва

ПРОВЕДЕНИЕ УЧЕБНЫХ ЛАНДШАФТОВЕДЧЕСКИХ ПРАКТИК

В статье отображена организация учебных профессионально-ориентированных практик на примере ландшафтной составляющей. В частности, отмечена структура и последовательность проведения практического обучения в пределах г. Киев и поблизости с. Чёрная Тиса. Указаны ожидаемые результаты учебно-познавательной деятельности студентов как определяющие категории компетентностного подхода. Проанализированы ключевые и предметные географические компетентности.

Ключевые слова: ландшафтоведческая практика, компетентностный подход, ключевые географические компетентности, предметные географические компетентности, уровень географической обученности студентов.

I. Dibrova

CONDUCTING EDUCATIONAL LANDSCAPE TRAINING PRACTICES

The article reflects the organization of educational vocational-oriented practices on the example of the landscape component. In particular, the structure and sequence of practical training within the city of Kiev and in the vicinity of s. Black Tisa. The expected results of students' educational and cognitive activity are indicated as defining the categories of the competence approach. The key and subject geographical competences were analyzed.

Educational practices in landscape science are part of the educational process at the Faculty of Geography of the Taras Shevchenko National University of Kyiv for the preparation of bachelors in the specialty "Geography" and the educational program "Natural Geography".

These training practices are aimed at consolidating the knowledge gained from the discipline "Landscape Science" and the application of developed skills and skills in the field. Their tasks include the study of landscapes of natural and anthropogenic origin, assessment of the ecological state.

Students must be able to use the methods of scientific research, to analyze the landscape, to identify the depth of their anthropy, to read topographical and thematic maps, to build landscape profiles. They should also have basic skills, in particular, to typify landscapes on certain grounds, to divide the territory by differentiating natural conditions, to make landscape maps and landscape profiles, to compare and characterize the landscape complexes.

Due to the prevailing key and subject geographical competence, the solution of the theoretical and practical problems of geographic content, in particular in the scientific, educational, urban, and other spheres of human activity, is possible.

Keywords: landscape practice, competence-based approach, key geographical competence, subject geographical competence, level of students' geographical training.

Надійшла до редакції 31 травня 2019 р.